

Wetgeving valorisatie van reststromen

B2BE Workshop Valorisatie van groen akkerloof
25/04/2023

Vlaanderen
is materiaalbewust

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Nico Vanaken

Is akkerloof een

- afvalstof?
- bijproduct?
- grondstof?

Inhoud

---

1. Wettelijke context
  1. Afvalstof
  2. Einde afvalmaterialen
  3. Bijproduct
2. Cascade einde afvalregelingen
3. Toegepast op akkerloof
4. Zelfbeoordeling of grondstofverklaring – wat en hoe?

1. De wettelijke context van de einde-afvalwetgeving

EU: kaderrichtlijn afvalstoffen

- Einde-afvalcriteria (art. 6)
- Bijproductcriteria (art. 5)
- EU kan criteria opleggen (art. 5 & 6)
- Lidstaten kunnen criteria opleggen als EU er geen heeft (art. 5 & 6)

EU: verordeningen met specifieke criteria¹

Verordening: dus geen omzetting nodig

Richtlijn: moet omgezet worden naar wetgeving lidstaten

VL: Materialendecreet

- Einde-afvalcriteria (art. 36)
- Bijproductcriteria (art. 37)
- VL mag zelf specifieke criteria uitwerken (art. 39)

VL: specifieke criteria in VLAREMA²

Zie hoofdstuk 2 en bijlagen

Dus wat met materialen en toepassingen zonder specifieke criteria?

- Situatie voor meeste materialen en toepassingen
- Houder valt terug op algemene einde-afval of bijproductcriteria (art. 36 of 37).
- Houder toont conformiteit aan met grondstofverklaring of zelfbeoordeling, deze zijn enkel geldig in het Vlaams Gewest.

1. Belangrijke begrippen uit Materialendecreet (1/3): Afvalstof

---

Definitie in Materialendecreet (art. 3, §1, 1°)

“Elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen”

---

3 principes Actie

Vb. een materiaal wordt in een afvalcontainer gegooid of overgedragen aan een afvalstoffeninzamelaar

Intentie

Vb. een partij elektrische apparaten dat niet naar behoren is beschermd tegen transportschade wordt geëxporteerd.

Wettelijke verplichting

Vb. een voorraad pesticiden mag niet meer worden gebruikt door opheffing van de Europese of federale toelating

---

Los van commerciële waarde of handelbaarheid

Vb. PET-flakes die gecontamineerd zijn met papier zijn afval als de gebruiker dat papier er nog uit moet uithalen, onafhankelijk of er voor de PET-flakes betaald wordt.

Geval per geval beoordeling

Vb. een houten pallet is geen afvalstof als ze wordt overgedragen en opnieuw gebruikt wordt als pallet, wel een afvalstof als deze in de afvalcontainer belandt

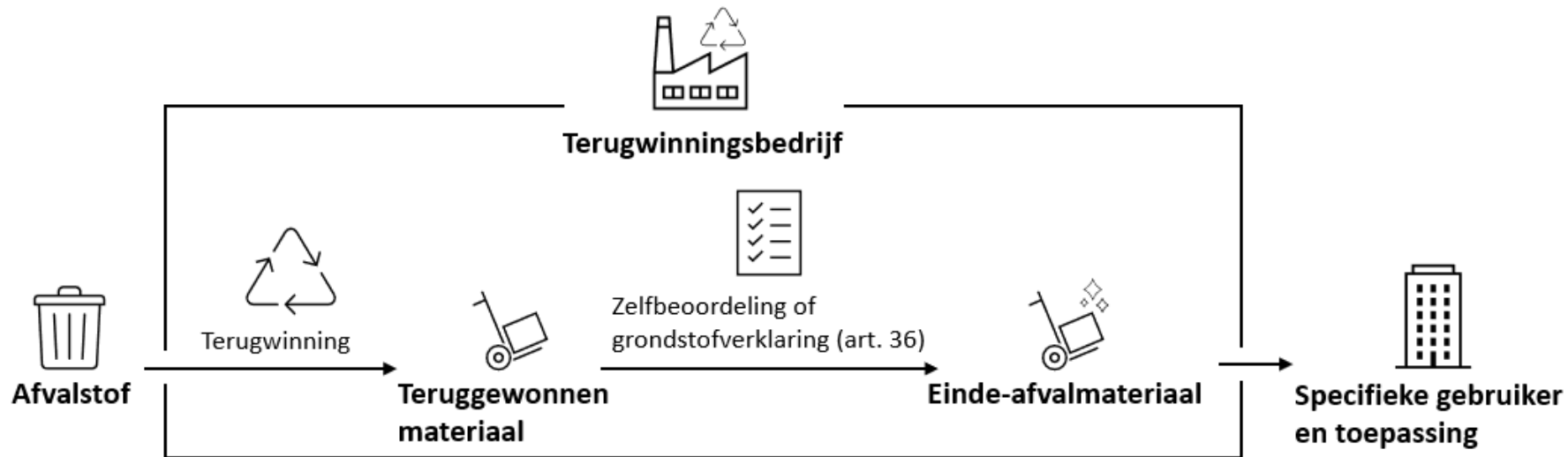
1. Belangrijke begrippen uit het Materialendecreet (2/3): **einde-afval**

Materialendecreet artikel 36 (samengevat)

Afvalstoffen worden niet langer als afvalstoffen beschouwd als ze **een behandeling voor recyclage of andere nuttige toepassing hebben ondergaan** en ze voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° Gebruikt voor specifieke doelen
- 2° Er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp
- 3° Voldoet aan technische voorschriften, wetgeving en normen
- 4° Geen ongunstige effecten op het milieu of gezondheid

Schematisch overzicht over hoe een afvalstof een einde-afvalmateriaal wordt

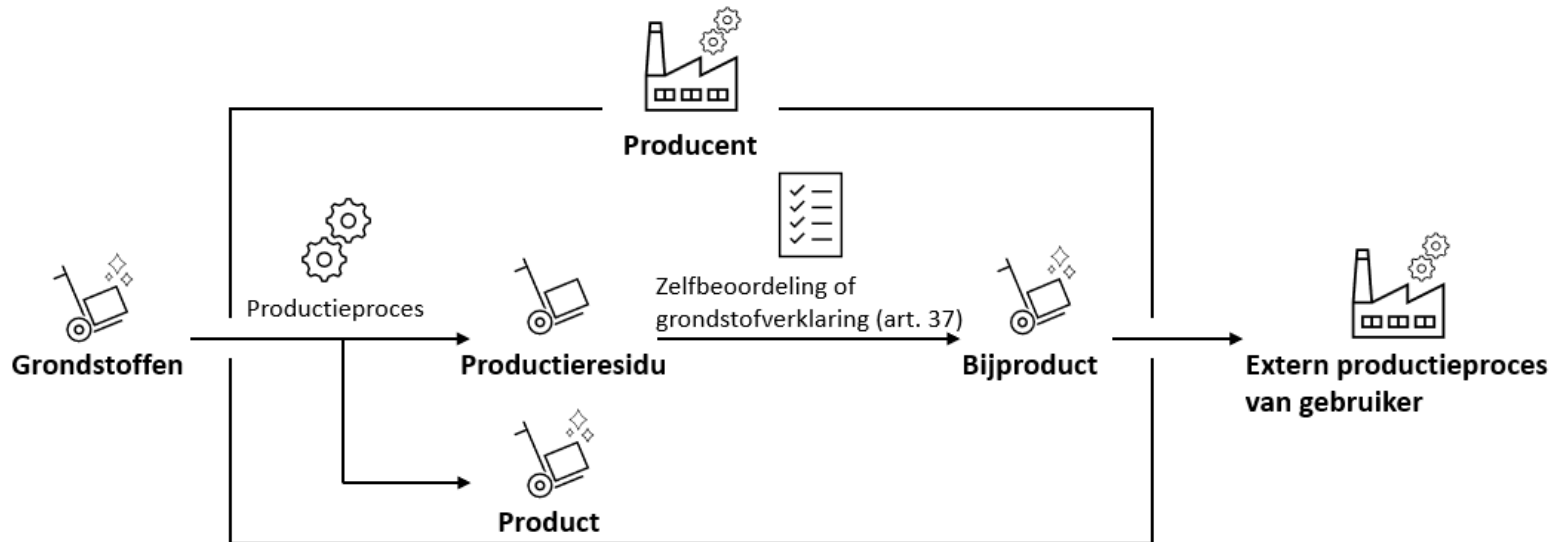
1. Belangrijke begrippen uit het Materialendecreet (3/3): **bijproduct**

Materialendecreet artikel 37 (samengevat)

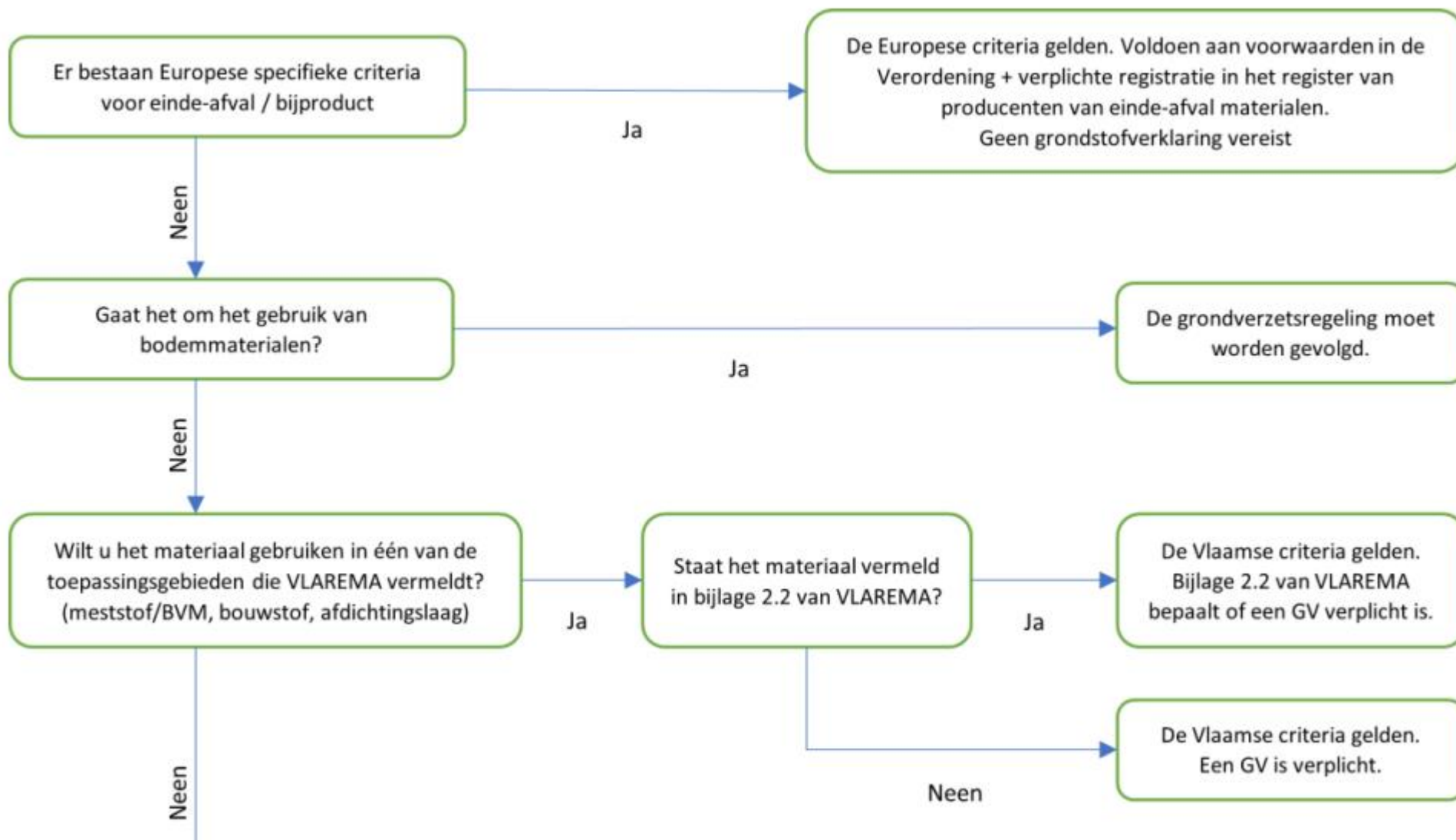
Materiaal dat het **resultaat is van een productieproces** dat niet in de eerste plaats bedoeld is voor de productie van dat materiaal, kan alleen als een bijproduct en niet als een afvalstof worden aanzien als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- 1° Gebruik is zeker
- 2° Gebruik is rechtstreeks zonder verdere andere behandeling dan die welke bij normale productie gangbaar is
- 3° Geproduceerd als integraal onderdeel van productieproces ($\neq$ afvalverwerkingsproces)
- 4° Gebruik is rechtmatig

Schematisch overzicht over hoe een productieresidu een bijproduct wordt

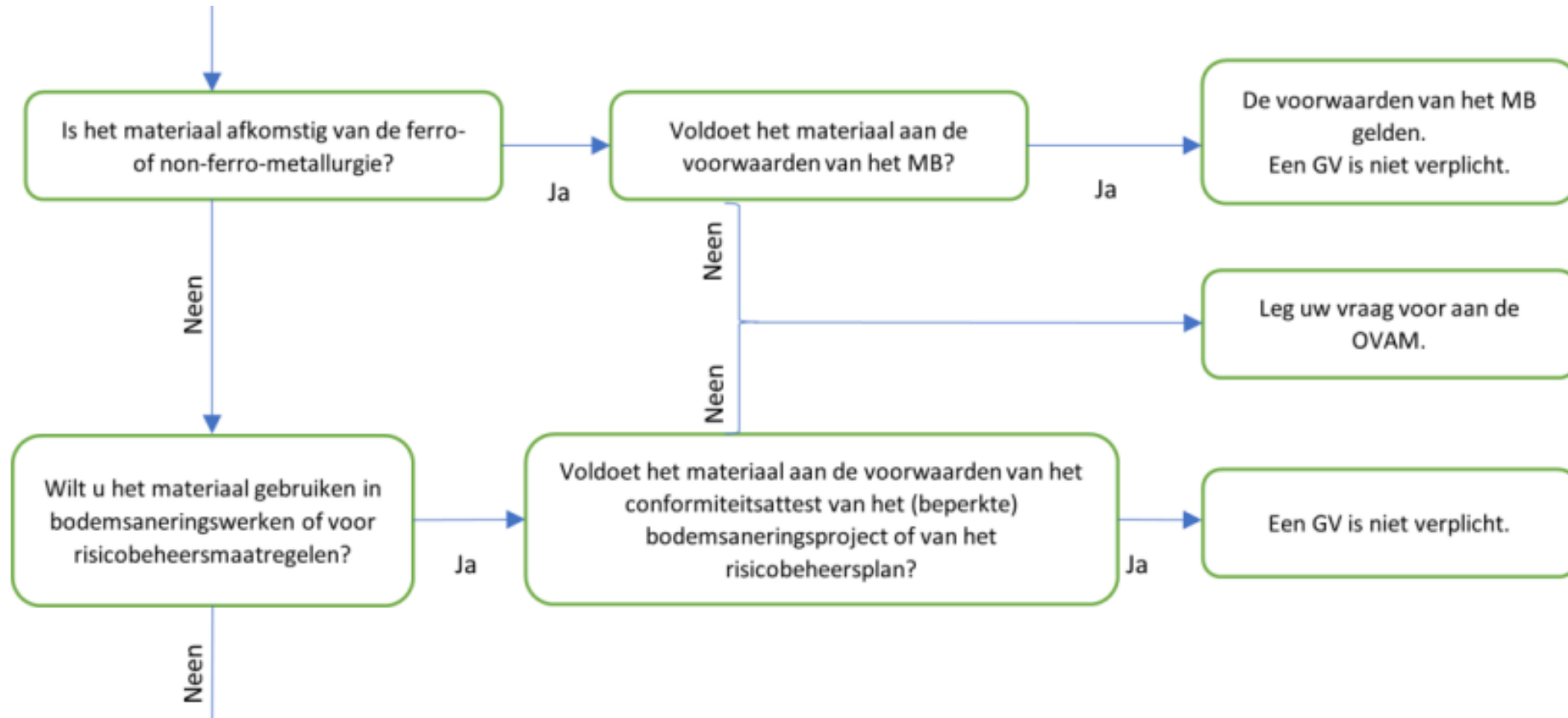

2. cascade einde afval/bijproductregelingen (1/3)

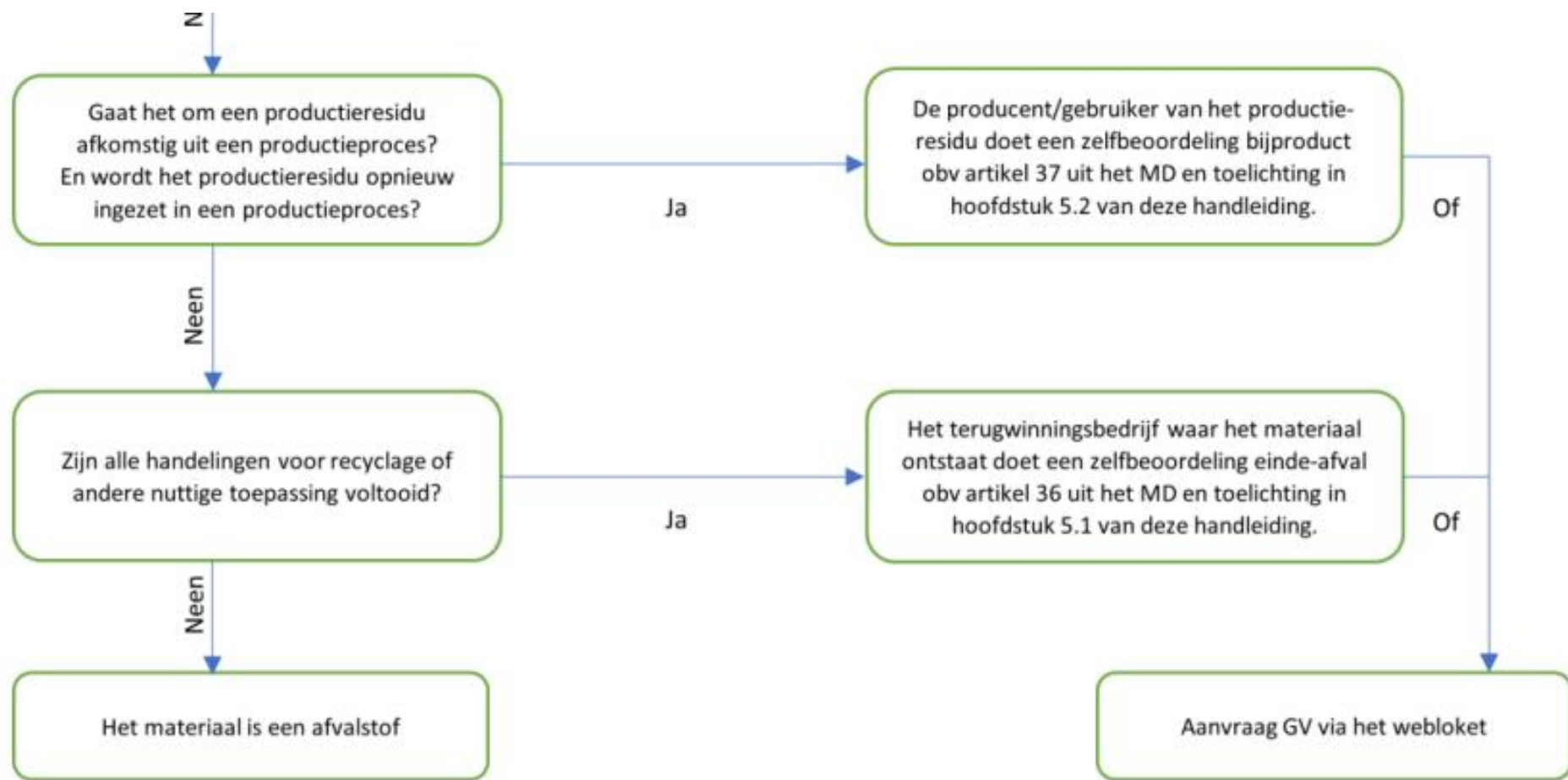

2. Cascade einde afval/bijproductregelingen (2/3)

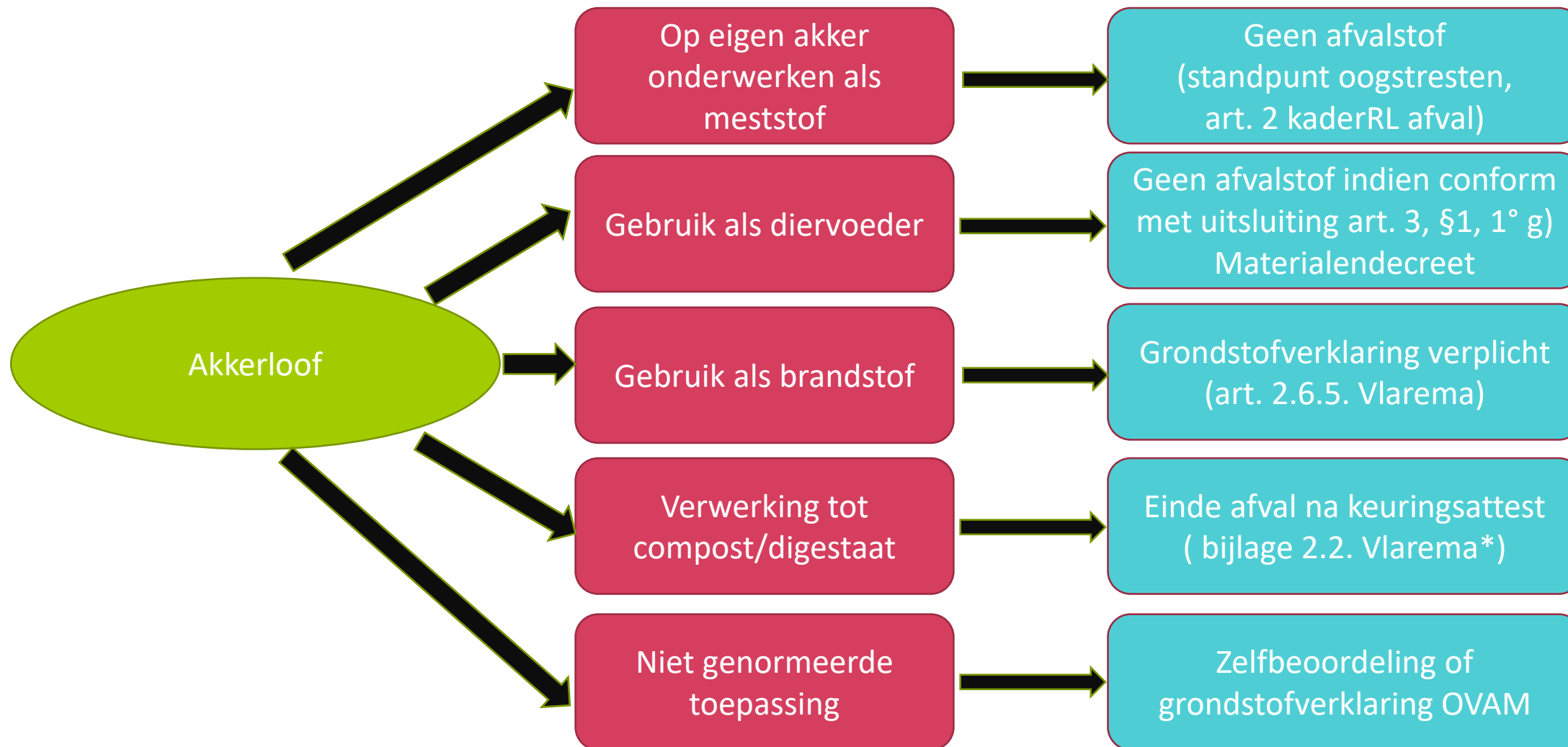

2. Cascade einde afval/bijproductregelingen (3/3)

Verdere info: <https://ovam.vlaanderen.be/zelfbeoordeling>

3. Einde afvalregeling toegepast op akkerloof

4. Een zelfbeoordeling is geen ...

- ⊗ Email met een hoop analyseverslagen
- ⊗ Vier lijnen die 'ok' zeggen bij de voorwaarden van artikel 36 of 37
- ⊗ Tekst met vakjargon en vakspecifieke afkortingen

...maar wel een document dat ...

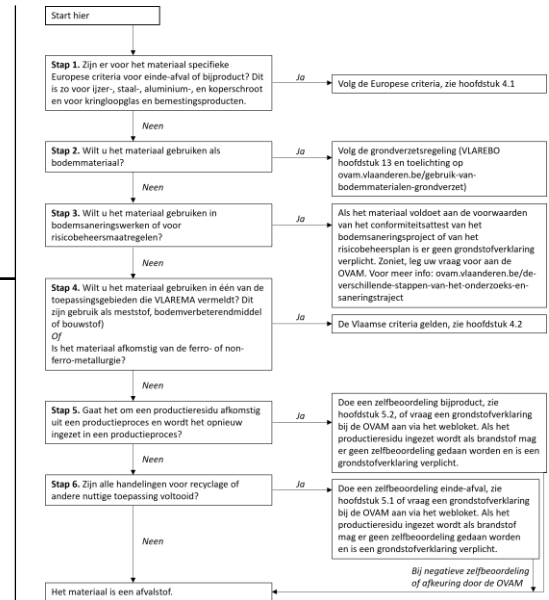
- 💡 De structuur van de handleiding zelfbeoordeling volgt
- 💡 Bij elke relevante vraag van de handleiding een weloverwogen uitleg of beoordeling geeft
- 💡 Verstaanbaar is voor leken
- 💡 Door de houder snel gedeeld kan worden

4. De handleiding is de verplichte leidraad om een zelfbeoordeling te doen

Wettelijke basis: Artikel 2.6.4 van het VLAREMA

Stappenplan om een zelfbeoordeling op te stellen

- 1 Download de laatste versie op ovam.vlaanderen.be/zelfbeoordeling
- 2 Gebruik de beslissingsboom om naar het relevante hoofdstuk te gaan
- 3 Volg de checklist en verzamel alle info in een overzichtelijk (liefst digitaal) dossier
  - ! Per toepassing en gebruiker 1 aparte zelfbeoordeling. Bij meerdere gebruikers met identieke toepassingen: voor elke gebruiker de specifieke informatie toevoegen (contactgegevens, acceptatiecriteria, toelating land van bestemming ...)
- 4 Zorg dat u in orde bent met chemische stoffen- en productwetgeving (REACH, CLP, POP...)
- 5 Bij grensoverschrijdend transport: ga na of er regelgeving is of contacteer lokale autoriteit en voeg verklaring toe aan zelfbeoordeling en aan elk transport

5.1.2.5 Het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.

- Motiveer waarom er bij het gebruik van de beoogde grondstof over het geheel genomen geen ongunstige effecten naar mens en leefmilieu zijn. Belangrijke vragen zijn:
  - Gaat het om een hoogwaardige toepassing voor dit materiaal, kijkend naar de afvalhiërarchie?
  - Zijn de risico's bij het gebruik van het teruggewonnen materiaal niet groter dan bij het gebruik van het te vervangen primair materiaal
  - Zijn er risico's tijdens de latere fasen van de levenscyclus van het teruggewonnen materiaal? Een voorbeeld van zo'n risico is de diffuse verspreiding van verontreinigingen uit het materiaal. Indien het teruggewonnen materiaal een primair materiaal vervangt, is dit risico groter dan bij het primaire materiaal?
- Als het materiaal een einde-afvalstatus krijgt, zou dit leiden tot hogere milieu- of gezondheidsrisico's dan wanneer het zijn afvalstatus zou behouden? Denk bijvoorbeeld aan soepelere emissienormen voor einde-afvalmaterialen dan voor afvalmaterialen.

4. De procedure voor een aanvraag van grondstofverklaring

Wettelijke basis: Afdeling 2.4 van het VLAREMA

Stappenplan voor een succesvolle grondstofverklaring

- 1 Ga naar het webloket van de OVAM voor grondstofaanvragen:
<https://sso.ovam.be/>
- 2 Start een aanvraag voor grondstofverklaring voor 1 materiaal dat naar 1 specifieke toepassing gaat van 1 specifieke afnemer.
- 3 Vul de vragen zo compleet mogelijk in zonder gebruik te maken van vakjargon.
 U kunt de **handleiding zelfbeoordeling** gebruiken als leidraad om de vragen zo compleet mogelijk in te vullen (ovam.vlaanderen.be/zelfbeoordeling)
- 4 Zorg dat u spoedig antwoordt op bijkomende vragen. Zolang de vragen blijven openstaan, wordt de termijn verlengd.
- 5 Eenmaal GV verkregen, zorg dat chemische stoffen- en productenwetgeving en transportdocumenten in orde zijn.

Mogelijk moeten er regelmatig analyses opgeladen worden door een erkend labo

4. Grondstofverklaring (GV) geeft zekerheid maar duurt langer dan een zelfbeoordeling

Vergelijking grondstofverklaring met zelfbeoordeling

	Grondstofverklaring	Zelfbeoordeling
Toetsing	Materialendecreet, handleiding zelfbeoordeling is leidraad	
Onderwerp	1 aanvraag of zelfbeoordeling per materiaalstroom en per toepassing en gebruiker	
Aanvraagmethode	Webloket op OVAM-website waarbij elke aanvraag alle relevante info heeft	Zelf dossier samenstellen en ter inzage houden, hierbij kan verwezen worden naar interne databanken en andere informatiesystemen
Doorlooptermijn	60 kalenderdagen voor niet-genormeerde toepassingen	n.v.t.
Beoordelaar	OVAM	Houder van materiaal
Wat bij controle	OK - Voorwaarden worden niet gevolgd	OK - afvalstatus + kan handhavend optreden
		Twijfel/afkeuring zelfbeoordeling afvalstatus + kan handhavend optreden

Een **grondstofverklaring** is aangeraden in de meeste gevallen wegens de zekerheid die het biedt.

Een **zelfbeoordeling** kan nuttig zijn in sommige gevallen, bijvoorbeeld als er reeds een grondstofverklaring is en voor identiek dezelfde toepassing een andere afnemer gevonden wordt.

Bedankt voor de aandacht!

Vlaamse overheid

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

Stationsstraat 110 - 2800 Mechelen

T 015 284 284

ovam.vlaanderen.be

info@ovam.be

Blijft u graag op de hoogte?

Schrijf u in voor onze nieuwsbrief via nieuwsbrief@ovam.be.

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Vlaanderen
is materiaalbewust

